

Kohtuasi C-127/24

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

15. veebruar 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

8. veebruar 2024

Hageja ja kassaator:

Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA)

Kostja ja vastustaja kassatsioonimenetluses:

VHC 2 Seniorenresidenz und Pflegeheim GmbH

BUNDESGERICHTSHOF

KOHTUMÄÄRUS

[...]

Kuulutatud:
8. veebruaril 2024
[...]

kohtuasjas

GEMA Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte, [...]

[...] Berlin,

hageja ja kassaator,

[...]

versus

VHC 2 Seniorenresidenz und Pflegeheim GmbH, [...]

[...] Unterschleißheim,

kostja ja vastustaja kassatsioonimenetluses,

[...]

Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus)
I. tsiviilkolleegium teeb [...] järgmise

kohtumääruse:

- I. Menetlus peatatakse.
- II. Euroopa Kohtule esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõike 1 tõlgendamise kohta järgmised eelotsuse küsimused:
 1. Kas äriistel eesmärkidel tegutseva eakate hooldekodu elanikud, kelle tubades on TV/raadio antennipesad, millesse hooldekodu pidaja edastab omaenda satelliidiseadmega vastu võetud ringhäälinguprogramme oma kaabelvõrgu kaudu samal ajal, muutumatult ja täielikult, on „määratlemata suurusega potentsiaalne sihtrühm“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud mõiste „üldsusele edastamine“ tähenduses?
 2. Kas Euroopa Kohtu poolt seni kasutatud määratlus, mille kohaselt eeldab kvalifitseerimine „üldsusele edastamiseks“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses seda, et kaitstava teose „edastamine peab toimuma senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud uuele üldsusele, see tähendab üldsusele, kellega autoriõiguse omajad oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud“, on endiselt üldkehtiv või on kasutatud tehniline vahend oluline üksnes juhtudel, mil kõigepealt maapealse levivõrgu, satelliidi või kaabelvõrgu kaudu vastu võetud sisu taasedastatakse avatud internetti?
 3. Kas tegemist on „uue üldsusega“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud mõiste „üldsusele edastamine“ tähenduses, kui äriistel eesmärkidel tegutsev eakate hooldekodu pidaja taasedastab omaenda satelliidiseadmega vastu võetud ringhäälinguprogrammid oma kaabelvõrgu kaudu samal ajal,

muutumatu ja täielikult hooldekodu elanike tubades olevatesse TV/raadio antennipesadesse? Kas selle hindamisel on oluline, kas elanikel on sõltumata kaabelvõrgu kaudu ülekandmisest võimalik tele- ja raadiosaateid oma tubades vastu võtta maapealse levivõrgu kaudu? Kas selle küsimuse hindamisel on lisaks oluline ka see, kas õiguste omajad saavad tasu juba algseks ülekandmiseks loa andmise eest?

Põhjendused

- 1 A. Hageja on Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (Saksamaal muusikavaldkonna autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon; edaspidi „GEMA“). Ta teostab autoriõigusega seotud õigusi, mille on talle andnud heliloojad, sõnade autorid ja muusikakirjastajad.
- 2 Kostja peab Dahnis eakate hooldekodu, mille neljas eluruumide korpuses on 88 ühekohalist ja 3 kahekohalist tuba. Seal elab alaliselt 89 hooldusvajadusega eakat inimest, kellele pakutakse lisaks majutusele ja toitlustusele ka igakülgset hooldust. Lisaks hoolduskorpusele on kostja hooldekodus mitmesugused üldkasutatavad ruumid, nagu söögisaalid ja puhkeruumid.
- 3 Kostja võtab hooldekodus omaenda satelliidiseadmega vastu ringhäälinguprogramme (tele- ja raadiosaated) ning taasedastab need samal ajal, muutumatu ja täielikult oma kaabelvõrgu kaudu elanike tubades olevatesse TV/raadio antennipesadesse. See võimaldab hooldekodu kõikides elu- ja hooldusruumides vastu võtta televisiooni- ja raadiosignaale.
- 4 Hageja leiab, et kostja vajab ringhäälinguprogrammide taasedastamiseks litsentsi, mistõttu esitas ta kostjale tulemusetult litsentsilepingu sõlmimise nõude.
- 5 Hageja nõude alusel kohustas Landgericht (esimese astme kohus) kostjat konkreetselt nimetatud sumivahendite hoiatusel lõpetama hageja repertuaari kuuluvate tekstiga või ilma tekstita muusikateoste samaaegne, muutumatu ja täielik taasedastamine kostja peetavas asutuses [...] asuva kaabelvõrgu kaudu, eelkõige edastamine satelliidiseadmest elu- ja hooldusruumides asuvatesse antennipesadesse, kui selleks puudub hageja luba.
- 6 Kostja apellatsioonkaebuse alusel jättis apellatsioonikohus hagi rahuldamata (Oberlandesgericht Zweibrücken (liidumaa kõrgeim üldkohus Zweibrücken; edaspidi „OLG Zweibrücken“) [avaldatud ajakirjas „Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht“; edaspidi „GRUR“] 2023, 722). Apellatsioonikohtult menetlusloa saanud kassatsioonkaebusega palub hageja nõue jätkuvalt rahuldada; kostja palub jätta kassatsioonkaebus rahuldamata.
- 7 B. Kassatsioonkaebuse rahuldamine sõltub direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tõlgendamisest. Seetõttu tuleb enne kassatsioonkaebuse kohta otsuse

tegemist menetlus peatada ja esitada Euroopa Kohtule ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti b ja kolmanda lõigu alusel eelotsusetaotlus.

- 8 I. Apellatsioonikohus eeldas, et hagejal puudub õigus nõuda tegevuse lõpetamist, kuna ei esine üldsusele edastamist.
- 9 Olgugi et tegemist on edastamise toiminguga, ei kujuta see endast üldsusele edastamist, kuna käesoleval juhul piirdub edastamine hooldekodu elanike piiratud rühmaga, kes on – sarnaselt korteriühistu liikmetele – struktuuriliselt väga homogeenne ja stabiilne ning hooldekodus alaliselt elav ja küllaltki vähe muutuv rühm.
- 10 II. Hageja kassatsioonkaebus selle kohtuotsuse peale rahuldatakse juhul, kui apellatsioonikohus eeldas vääralt, et käesoleval juhul ei kujuta kaabellevivõrgu kaudu edastamine endast üldsusele edastamist autoriõiguse seaduse (Urhebergesetz; edaspidi „UrhG“) § 15 lõike 2 esimese lause ja teise lause punkti 3, § 20 ning § 20b lõike 1 esimese lause tähenduses. Hagejal on õigus esitada tegevuse lõpetamise nõue (vt allpool jaotis B II 1). See, kas käesolevas asjas vastab kaabellevivõrgu kaudu taasedastamine üldsusele edastamisele esitatavatele nõuetele, vajab liidu õiguse alusel selgitamist mitmest aspektist. Esiteks on vaja selgeks teha, kas kostja peetava hooldekodu elanikud on määratlemata suurusega potentsiaalne sihtrühm direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud mõiste „üldsusele edastamine“ tähenduses (vt allpool jaotis B II 2). Lisaks on vaja selgitada, kas mõiste „üldsusele edastamine“ määratlus direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses, mida on kasutanud Euroopa Kohus, on rakendatud tehnilise lahenduse liiki arvestades jätkuvalt üldkehtiv või kehtib see veel vaid edastamise teatud juhtumite puhul (vt allpool jaotis B II 3). Lõpuks on vaja selgitada, kas hooldekodu elanikud kujutavad endast käesolevas asjas kujunenud asjaoludel „uut üldsust“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud mõiste „üldsusele edastamine“ tähenduses (vt allpool jaotis B II 4).
- 11 1. Hagejal on õigus esitada tegevuse lõpetamise nõue UrhG § 97 lõike 1 esimese lause alusel. Autoritel, esitajatel, ringhäälinguorganisatsioonidel ja filmitootjatel on ainuõigus kaabellevivõrgu kaudu ülekandmiseks. Olukorras, kus nende õigust on õigusvastaselt rikutud, võivad nad UrhG § 97 lõike 1 esimese lause alusel nõuda rikkumise lõpetamist (UrhG § 97 lõike 2 kohta vt Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus; edaspidi „BGH“) 18. juuni 2020. aasta otsus I ZR 171/19, GRUR 2020, 1297 (*juris* punkt 9), WRP 2020, 1573, ringhäälinguprogrammi ülekandmine puhkusekorterites, ja seal viidatud kohtupraktika). Hageja kasutab seda õigust heliloojate ja tekstiloojate kui autorite nimel.
- 12 2. Kõigepealt on vaja selgeks teha, kas ärielistel eesmärkidel tegutseva hooldekodu elanikud, kelle tubades on TV/raadio antennipesad, millesse hooldekodu pidaja edastab omaenda satelliidiseadmega vastu võetud ringhäälinguprogramme oma kaabellevivõrgu kaudu samal ajal, muutumatult ja

täielikult, on „määratlemata suurusega potentsiaalne sihtrühm“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud mõiste „üldsusele edastamine“ tähenduses (esimene eelotsuse küsimus). Sellest sõltub, kas apellatsioonikohus eeldas õigesti, et käesolevas asjas määrav kasutamistoiming ei ole üldsusele edastamine UrhG § 15 lõike 2 esimese lause ja teise lause punkti 3, § 20 ning § 20b lõike 1 esimese lause tähenduses.

- 13 a) Autori ainuõigus oma teost üldsusele edastada (UrhG § 15 lõike 2 esimene lause) hõlmab õigust teose ülekandmiseks ringhäälingu kaudu (UrhG § 15 lõige 2 teise lause punkt 3), see tähendab õigust teha teos üldsusele kättesaadavaks ringhäälingu, näiteks raadio- ja televisiooniringhäälingu, satelliitlevi, kaabellevi või muude sarnaste tehniliste vahendite kaudu (UrhG § 20). Õigus teose ülekandmiseks ringhäälingu kaudu hõlmab ka UrhG § 20b lõike 1 esimese lause kohast kaabellevivõrgu kaudu taasedastamise õigust, see tähendab õigust taasedastada edastatud ringhäälinguteost samal ajal, muutumatult ja täielikult kaabel- või mikrolainesüsteemi vahendusel (vt BGH, GRUR 2020, 1297 (*juris* punkt 11), ringhäälinguprogrammi ülekandmine puhkusekorterites, ja seal viidatud kohtupraktika). Õigus kaabellevivõrgu kaudu taasedastamisele on ringhäälingu kaudu ülekandmise õiguse erijuhtum ja seega üldsusele edastamise erijuhtum. UrhG § 15 lõike 3 esimese lause kohaselt on teos edastatud üldsusele, kui see on suunatud suurele arvule isikutele üldsuse seast. UrhG § 15 lõike 3 teise lause kohaselt on isikuks üldsuse seast igauks, kes pole isiklike suhete kaudu seotud teost kasutava isikuga või teiste isikutega, kellele teos mittemateriaalses vormis edastatakse või kättesaadavaks tehakse. Sama kehtib esitajate, ringhäälinguorganisatsioonide ja filmitootjate suhtes, kui neil on ainuõigus kaabellevivõrgu kaudu taasedastamisele (vt UrhG § 78 lõike 1 punkt 2, § 87 lõike 1 punkti 1 esimene alternatiiv, § 94 lõige 4, § 95).
- 14 b) Käesolevas asjas kõne all olevad autorite ja esitajate ainuõigused, mis tulenevad nende teoste ja esituste edastamisest üldsusele kaabellevivõrgu kaudu, põhinevad Euroopa Liidu direktiividel. Seega tuleb mõistet „üldsusele edastamine“ tõlgendada kooskõlas direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 3 lõike 1 sättega, mis on kohaldatav autorite suhtes, ning direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (kodifitseeritud versioon) artikli 8 lõike 1 sättega, mis on kohaldatav esitajate suhtes, ja kooskõlas asjaomase Euroopa Kohtu praktikaga (vt BGH 17. septembri 2015. aasta otsus I ZR 228/14, BGHZ 206, 365 (*juris* punktid 30–41), Ramses; 11. jaanuari 2018. aasta otsus I ZR 85/17, GRUR 2018, 608 (*juris* punkt 22), haigla raadio; BGH, GRUR 2020, 1297 (*juris* punkt 11), ringhäälinguprogrammi ülekandmine puhkusekorterites, ja seal viidatud kohtupraktika).
- 15 c) Direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 ja direktiivi 2006/115/EÜ artikli 8 lõikes 1 määratletud mõistel „üldsusele edastamine“ on kaks koosseisutunnust, nimelt teose edastamise toiming ja teose edastamine üldsusele. Lisaks eeldab see mõiste juhtumipõhist hindamist. Niisuguse hinnangu andmisel tuleb arvesse võtta

paljusid täiendavaid kriteeriume, mis ei ole autonoomsed ja on üksteisest sõltuvad. Kuna need kriteeriumid võivad konkreetsetes olukordades esineda väga erineva intensiivsusega, tuleb neid kohaldada nii eraldi kui ka suhestatuna teiste kriteeriumidega (väljakujunenud kohtupraktika, vt nt Euroopa Kohtu 20. aprilli 2023. aasta otsus *Blue Air Aviation vs. UCMR – ADA jt*, C-775/21 ja C-826/21, GRUR 2023, 717 (*juris* punktid 47 ja 48), WRP 2023, 681, ja seal viidatud kohtupraktika).

- 16 aa) Apellatsioonikohus on õigesti eeldanud, et raadio- ja telesaadete taasedastamine edastusseadme kaudu hooldekodu elanike tubadesse on edastamise toiming.
- 17 (1) Pidades silmas direktiivi 2001/29/EÜ peamist eesmärki tagada autoritele kõrgetasemeline kaitse, tuleb mõistet „edastamine“ tõlgendada laialt, ja nimelt nii, et see hõlmab kaitstavate teoste mis tahes edastamist, sõltumata kasutatud tehnilisest vahendist või protsessist. „Edastamine“ eeldab, et kasutajale on tema tegevuse tagajärjed täielikult teada, mis tähendab, et ta tegutseb tahtlikult ja sihipäraselt, et võimaldada kolmandatele isikutele juurdepääs kaitstavale teosele, mida neil ilma tema tegevuseta ei oleks. Piisab sellest, et kolmandatel isikutel on juurdepääs kaitstavale teosele, ilma et oleks oluline, kas nad seda juurdepääsu kasutavad (BGH, GRUR 2020, 1297 (*juris* punkt 17), ringhäälinguprogrammi ülekandmine puhkusekorterites, ja seal viidatud kohtupraktika).
- 18 (2) Seega tuleb ringhäälingusaadete edastamine hooldekeskuse elanike tubadesse sellise tehnilise seadme nagu edastusseade vahendusel liigitada „edastamise toiminguks“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 ja direktiivi 2006/115/EÜ artikli 8 lõike 1 tähenduses. Edastusseadme kaudu taasedastamisel olid kostjale tema tegevuse tagajärjed täielikult teada, mis tähendab, et kostja tegutses tahtlikult ja sihipäraselt, et anda oma asutuse elanikele ringhäälingusaadetele juurdepääsu võimalus, mida neil ilma tema tegevuseta sellisel kujul ei oleks olnud.
- 19 bb) See, kas apellatsioonikohus eeldas õigesti, et käesoleval juhul ei ole tegemist üldsusele edastamisega, tuleb välja selgitada liidu õiguse alusel.
- 20 (1) Apellatsioonikohus eeldas, et programmi taasedastamine kaabellevivõrgu kaudu hooldekodu elanike tubadesse ei ole üldsusele edastamine. Isegi kui 88 ühekojalist tuba ja 3 kahekojalist tuba vastavad Euroopa Kohtu praktikas sõnastatud „piisavalt suure arvu isikute“ kriteeriumile, ei ole asutuse elanikud, nagu on lisaks nõutud, „inimesed üldiselt“. Käesoleval juhul piirdub edastamine „konkreetsete isikutega“, sest seda tehakse piiratud isikute rühmale. Asutuse elanikud moodustavad – sarnaselt korteriühistu liikmetele – struktuuriliselt väga homogeense ja stabiilse ning hooldekodus alaliselt elava ja küllaltki vähe muutuva rühma. Ühiskasutuses olevad ruumid pakuvad elanikele võimalust ühisteks söömaagadeks, omavahelisteks vestlusteks ja sotsiaalseks suhtluseks. Erinevalt hotellist või rehabilitatsioonikeskusest loob viimase eluetapi veetmise kohaks valitud hooldekodu elanike vahel tiheda sideme. Kostja pakutavad võimalused

lühiajaliseks ja ajutiseks hoolduseks ei muuda asutuse olemust olulises osas teistsuguseks. Asjaolu, et kaabelvivõrgu kaudu taasedastamist teeb kostja ärielistel eesmärkidel, ei anna alust langetada teistsugust hinnangut.

- 21 (2) Euroopa Kohtu praktika kohaselt on mõiste „üldsus“ koosseisutingimused täidetud üksnes juhul, kui tegemist on määratlemata suurusega potentsiaalse sihtrühmaga ja piisavalt suure arvu isikutega.
- 22 „Määratlemata suurusega potentsiaalse sihtrühmaga“ on tegemist juhul, kui edastamine toimub „inimestele üldiselt“ ja mitte teatavasse üksikusse rühma kuuluvatele konkreetsetele isikutele (direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 kohta vt Euroopa Kohtu 31. mai 2016. aasta otsus *Reha Training vs. GEMA*, C-117/15, GRUR 2016, 684 (*juris* punkt 42); direktiivi 92/100/EMÜ (nüüd direktiiv 2006/115/EÜ) artikli 8 lõike 2 kohta vt Euroopa Kohtu 15. märtsi 2012. aasta otsus *SCF vs. Del Corso*, C-135/10, GRUR 2012, 593 (*juris* punkt 85) WRP 2012, 689; Euroopa Kohtu 15. märtsi 2012. aasta otsus *PPL vs. Irland*, C-162/10, GRUR 2012, 597 (*juris* punkt 34)).
- 23 Kriteerium „piisavalt suur arv isikuid“ tähendab, et mõiste „üldsus“ koosseisutingimused on täidetud ainult siis, kui ületatud on teatav miinimumarv, mistõttu on asjaomaste isikute liiga väike või tähtsusetu hulk välistatud. Nende isikute arvu määramisel tuleb arvestada teoste potentsiaalsele sihtrühmale kättesaadavaks tegemise kumulatiivse toimega. Seejuures on oluline, kui paljudel isikutel on samale teosele juurdepääs samal ajal ja üksteise järel (vt Euroopa Kohtu otsus *Reha Training vs. GEMA*, GRUR 2016, 684 (*juris* punktid 40–44); Euroopa Kohtu otsus *Blue Air Aviation vs. UCMR – ADA jt*, GRUR 2023, 717 (*juris* punkt 54), ja seal viidatud kohtupraktika).
- 24 (3) Apellatsioonikohtus on õigesti eeldanud, et kostja pakutava 88 ühekohalise ja 3 kahekohalise toa elanike arv vastab „piisavalt suure arvu isikute“ kriteeriumile. Kassatsioonkaebuses nõustatakse selle hinnanguga; õigusnormide rikkumised selles osas teadaolevalt puuduvad.
- 25 (4) See, kas apellatsioonikohtu eeldus, et käesolevas asjas ei toimunud edastamine määratlemata suurusega potentsiaalsele sihtrühmale Euroopa Kohtu praktika tähenduses, vaid piirdus teatavasse üksikusse rühma kuuluvate konkreetsete isikutega, on õige, vajab selgitamist liidu õiguse alusel.
- 26 (a) Euroopa Kohus on sedastanud, et külalised sellises hotellis, mille numbritubades on telerid ja/või raadiod, millesse hotellipidaja edastab ringhäälingusignaali, moodustavad määratlemata arvu potentsiaalseid adressaate, kuna hotelli teenused on klientidele kättesaadavad põhimõtteliselt neist igapäev omal valikul ning piiranguks on vaid kõnealuse hotelli mahutavus, millest tulenevalt on sellisel juhul tegemist „inimestega üldiselt“ (Euroopa Kohtu otsus *PPL vs. Irland*, GRUR 2012, 597 (*juris* punkt 41)). Samasugusele järeldusele on Euroopa Kohus jõudnud rehabilitatsioonikeskuse patsientide puhul (Euroopa Kohtu otsus *Reha Training vs. GEMA*, GRUR 2016, 684 (*juris* punkt 57); haigla

- patsientide kohta samamoodi BGH, GRUR 2018, 608 (*juris* punktid 34 ja 35) haigla raadio). Kõigil neil juhtudel saab pakutavatele teenustele juurdepääsu otsuse teha põhimõtteliselt iga külaline, kellele on pakkumine suunatud, oma isiklikul valikul ja seda piirab üksnes asjaomase asutuse mahutavus.
- 27 Teisalt ei ole Euroopa Kohus pidanud hambaarsti patsiente, kellele mängitakse ooteruumis taustamuusikat, „inimesteks üldiselt“, kuna need patsiendid moodustavad isikute kogumi, mille koosseis on suures osas stabiilne, ning kes moodustavad seega määratletud hulga potentsiaalseid adressaate, kuna muudel isikutel üldjuhul puudub juurdepääs selle arsti ravile (Euroopa Kohtu otsus SCF vs. Del Corso, GRUR 2012, 593 (*juris* punkt 95)). Samuti ei ole edastamine selgelt määratletud ja kinnisele isikute rühmale, kes täidavad avalikes huvides kohtus oma ametiülesandeid, edastamine määratlemata arvule potentsiaalsetele adressaatidele, vaid edastamine üksikutele kindlaksmääratud ametnikele (direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 kohta vt Euroopa Kohtu 28. oktoobri 2020. aasta otsus By, C-637/19, GRUR 2020, 1295 (*juris* punktid 28 ja 29), WRP 2021, 27 (fotograafiline tõend)).
- 28 (b) Selgitamist vajab, kas ainuüksi tõsiasi, et apellatsioonikohtu järelduste kohaselt on asutuse elanike ring struktuuriliselt väga homogeenne ja küllaltki vähe muutuv, annab alust eeldada, et edastamine toimub ainult „konkreetsetele isikutele“, mitte aga „inimestele üldiselt“. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tuleb sellele küsimusele vastata eitavalt, sest juurdepääs hooldekodu teenustele on põhimõtteliselt olemas kõigil isikutel, kellele on pakkumine suunatud, ja seda piirab üksnes hooldekodu mahutavus.
- 29 Vastupidi apellatsioonikohtu arvamusele ei anna ainuüksi elanike võimalus ühisteks söömaagadeks, omavahelisteks vestlusteks ja sotsiaalseks suhtluseks alust eeldada, et elanikud on üksteisega tihedalt seotud. Tõenäoline on pigem see, et hindaval analüüsimisel osutub elanike vahel selle võimaluse tajumise tõttu tekkiv isiklik side pelgalt kostja majutus-, hooldus- ja toitlustuspakkumise kasutamise (tervitatavaks) kõrvalmõjudeks, ilma et see viiks selleni, et – nagu nõutud (vt Euroopa Kohtu otsus Reha Training vs. GEMA, GRUR 2016, 684 (*juris* punkt 57)) – kõik elanikud moodustaksid „üksiku rühma“ (vt Kammergericht Berlin (Berliini liidumaa kõrgeim üldkohus) 10. juuni 2020. aasta määrus 24 U 164/19, (*juris* punkt 26); Oberlandesgericht Dresden (liidumaa kõrgeim üldkohus Dresdenis; edaspidi „OLG Dresden“, GRUR-RR 2023, 149 (*juris* punkt 26)).
- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei mõjuta vastuses kassatsioonkaebusele viidatud avaliku õiguse normid, mis võtavad arvesse asjaolu, et hooldekodu elanikud vajavad kaitset ja abi eriti suurel määral, seda, kuidas autoriõigusega seotud tasu reguleerimist käsitlevate õigusnormide seisukohast kvalifitseerida elanikele ringhäälinguprogrammide vastuvõttu tagava kaabelvõrgu kaudu taasedastamist. Vastuses kassatsioonkaebusele tuginetakse sellega seoses hooldekodu seadusele (Heimgesetz), mille eesmärk on selle § 2 lõike 1 punkti 1 kohaselt tagada hooldekodudes elanike väarikuse, huvide ja

vajaduste kaitse ning mille § 10 näeb elanike huvide esindamiseks ette esinduskogu (Heimbeirat) moodustamise. Lisaks viidatakse vastuses kassatsioonkaebusele Rheinland-Pfalzi liidumaa seadusele hooldekodus elamise vormide ja osalemise kohta (Landesgesetz über Wohnformen und Teilhabe; LWTG RP), mille § 1 lõike 1 kohaselt on selle eesmärk kaitsta, austada ja toetada eakaid inimesi, täisealisi puudega inimesi ja täisealisi hooldust vajavaid inimesi ning mille § 1 lõike 1 punktis 4 on sätestatud, et nende sihtrühmade osalemist ühiskonnaelus ja nende kaasamist nende elukohaks olevasse asutusse tuleb tugevdada.

- 31 3. Seoses täiendavate tingimustega, mis peavad Euroopa Kohtu hinnangul olema täidetud, et edastamist saaks lugeda üldsusele edastamiseks direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses, on vaja saada selgeks, kas Euroopa Kohtu poolt seni kasutatud määratlus, mille kohaselt eeldab kvalifitseerimine „üldsusele edastamiseks“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses seda, et kaitstava teose „edastamine peab toimuma senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud uuele üldsusele, see tähendab üldsusele, kellega autoriõiguse omajad oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud“, on endiselt üldkehtiv või on kasutatud tehniline vahend oluline üksnes juhtudel, mil kõigepealt maapealse levivõrgu, satelliidi või kaabellevivõrgu kaudu vastu võetud sisu taasedastatakse avatud interneti (teine eelotsuse küsimus).
- 32 a) Euroopa Kohus on sedastanud, et kaitstava teose edastamise kvalifitseerimine „üldsusele edastamiseks“ eeldab seda, et edastamine peab toimuma senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud „uuele üldsusele“, see tähendab üldsusele, kellega autoriõiguse omajad oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud (Euroopa Kohtu 7. augusti 2018. aasta otsus Land Nordrhein-Westfalen vs. Renckhoff, C-161/17, GRUR 2018, 911 (*juris* 4), WRP 2018, 1052, ja seal viidatud kohtupraktika). Kui järgnevas taasedastamiseks kasutatakse spetsiifilist tehnilist lahendust, mis erineb algsel edastamisel kasutatust, siis ei ole vaja hinnata, kas teos edastatakse uuele üldsusele; sellisel juhul peab edastamiseks olema teose autori luba (vt Euroopa Kohtu 7. märtsi 2013. aasta otsus ITV Broadcasting vs. TVC, C-607/11, GRUR 2013, 500 (*juris* punktid 24–26), WRP 2013 18; Euroopa Kohtu 21. oktoobri 2014. aasta määrus BestWater International, C-348/13, GRUR 2014, 1196 (*juris* punkt 14), WRP 2014, 1441).
- 33 Euroopa Kohus on siiski sedastanud, et riikliku ringhäälinguorganisatsiooni tele- ja raadiosaadete samaaegne, muutumatu ja täielik ülekandmine kaabli abil liikmesriigi territooriumil ei vaja luba, ilma et ta oleks lähtunud spetsiifilisest tehnilisest lahendusest, mis erineks algsel edastamisel kasutatust, kuna tegemist ei olnud „uue üldsusega“ (Euroopa Kohtu 16. märtsi 2017. aasta otsus AKM, C-138/16, GRUR 2017, 510 (*juris* punktid 26–30), WRP 2017, 682). Kohtuasjas „AKM“ märkis ettekandja-kohtunik, et niinimetatud „tehniline“ aspekt ei ole selles asjas kohaldatav (Malenovský, medien und recht 3/18 – lisa, lk 14, 17 ja 18).

- 34 Hinnates üldsusele edastamist olukorras, mis puudutab hotellikülalisi (Euroopa Kohtu 7. detsembri 2006. aasta otsus SGAE vs. Rafael, C-306/05, EKL. 2006, I-11519, GRUR 2007, 225 (*juris* punktid 37–47) ja restoranikülalisi (Euroopa Kohtu 4. oktoobri 2011. aasta otsus Football Association Premier League ja Murphy, C-403/08 ja C-29/08, EKL 2011, I-09083, GRUR 2012, 156 (*juris* punktid 197–199) ning patsiente sanatooriumides (Euroopa Kohtu 27. veebruari 2014. aasta otsus OSA vs. Léčebné lázně, C-351/12, GRUR 2014, 473 (*juris* punktid 27–33), WRP 2014, 418) ja rehabilitatsioonikeskustes (Euroopa Kohtu otsus Reha Training vs. GEMA, GRUR 2016, 684 (*juris* punktid 57–62), hindas Euroopa Kohus samuti üksnes „uue üldsuse“ tunnust, ilma et ta oleks lähtunud tehnilisest lahendusest.
- 35 b) Käesolevas kohtuasjas on tegemist konkreetse tehnilise lahendusega Euroopa Kohtu praktika tähenduses, sest apellatsioonikohus on teinud kindlaks, et kostja võtab ringhäälinguprogrammid vastu satelliidiseadmega ja edastab need oma kaabellevivõrku (vt Euroopa Kohtu otsus ITV Broadcasting vs. TVC, GRUR 2013, 500 (*juris* punkt 26); Euroopa Kohtu otsus AKM, GRUR 2017, 510 (*juris* punkt 26)). Vastavalt kohtuotsusele AKM võib tehniline aspekt olla siiski ebaoluline, kui taasedastaja roll piirdub lihtsalt maapealse signaali samaaegse, täieliku ja muutumatu taasedastamisega kaabellevivõrgu kaudu (vt Malenovský, medien und recht 3/18 – lisa, lk 14, 17 ja 18). Õiguskirjanduses on väljendatud seisukohta, et konkreetne tehniline lahendus annab alust eeldada üldsusele edastamist vaid juhul, kui kõigepealt maapealse levivõrgu, satelliidi või kaabellevivõrgu kaudu vastu võetud sisu taasedastatakse avatud internetti, kuna üksnes veebipõhise kasutuse korral on tegemist edastamisega, milleks peab alati olema luba (vt Peukert, ZUM 2017, 881, 887–890 (jaotis e)).
- 36 4. Pidades silmas järgmisi tingimusi, mis peavad Euroopa Kohtu hinnangul olema täidetud, et tegemist oleks üldsusele edastamisega direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõike 1 tähenduses, on lõpuks vaja selgitada, kas tegemist on „uue üldsusega“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud mõiste „üldsusele edastamine“ tähenduses, kui äriatel eesmärkidel tegutsev hooldekodu pidaja taasedastab omaenda satelliidiseadmega vastu võetud ringhäälinguprogrammid oma kaabellevivõrgu kaudu samal ajal, muutumatu ja täielikult hooldekodu elanike tubades olevatesse TV/raadio antennipesadesse. Sellega seoses tekib lisaks küsimus, kas kõnealusel hindamisel on oluline, kas elanikel on sõltumata kaabellevivõrgu kaudu ülekandmisest võimalik tele- ja raadiosaateid oma tubades vastu võtta maapealse levivõrgu kaudu ja kas õiguste omajad saavad tasu juba algseks ülekandmiseks loa andmise eest (kolmas eelotsuse küsimus).
- 37 a) Euroopa Kohtu praktika kohaselt on „uus üldsus“ direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud mõiste „üldsusele edastamine“ tähenduses üldsus, kellega autoriõiguse omajad oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud (Euroopa Kohtu otsus Land Nordrhein-Westfalen vs. Renckhoff, GRUR 2018, 911 (*juris* punkt 24) ja seal viidatud kohtupraktika). Autor, kes lubab oma teost ringhäälingu kaudu üle kanda, võtab Euroopa Kohtu arvates üldjuhul arvesse üksnes telerite või raadiote omanikke, kes võtavad vastu signaali

ja jälgivad saateid üksi, eraviisiliselt või pereringis. Teleri või raadio omanik – näiteks hotellipidaja või restoraniomanik Euroopa Kohtu menetletud kohtuasjades –, kes lubab teost kuulata või vaadata täiendaval kuulajas- või vaatajaskonnal, edastab sellega teose uuele üldsusele (vt Euroopa Kohtu otsus SGAE vs. Rafael, GRUR 2007, 225 (*juris* punktid 41 ja 42); Euroopa Kohtu otsus Football Association Premier League ja Murphy, GRUR 2012, 156, punktid 197–199; vt ka BGH 16. augusti 2012. aasta määrus IZR 44/10, GRUR 2012, 1136 (*juris* punkt 18) WRP 2012,1402 – lairibakaabel).

- 38 Euroopa Kohus on lisaks sedastanud, et kaitstava teose edastamise äriiline olemus ei ole selleks, et liigitada selline edastamine „üldsusele edastamiseks“, küll määrav (vt Euroopa Kohtu otsus ITV Broadcasting vs. TVC, GRUR 2013, 500 (*juris* punkt 43)), kuid ei ole seejuures – muu hulgas sellise edastamise eest tasu kindlaksmääramisel – ka ebaoluline (vt Euroopa Kohtu otsus Football Association Premier League ja Murphy, GRUR 2012, 156 (*juris* punkt 204); Euroopa Kohtu otsus Reha Training vs. GEMA, GRUR 2016, 684 (*juris* punkt 49)).
- 39 b) Käesolevas asjas tuleb seega selgitada, kas kostja hooldekodu elanikud moodustavad „uue üldsuse“, kuna nad võtavad tele- ja raadiosaateid vastu oma tubades, st üksi või eraviisiliselt või pereringis, ja kostja, kes on muu kui algne ringhäälinguorganisatsioon, teeb ringhäälingusignaale elanikele kättesaadavaks hooldekodu ärilisel eesmärgil toimuva tegevuse raames.
- 40 Küsimus, kas hooldekodu elanikud võtavad saateid oma toas vastu Euroopa Kohtu praktika tähenduses üksi või eraviisiliselt või pereringis, tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ka siis, kui hooldekodu elanikud ei kuulu üksikusse rühma Euroopa Kohtu praktika tähenduses (vt eespool punkt 19 jj).
- 41 Kuna kostja on väitnud, et elanikel on olenemata kaabellevivõrgu kaudu toimuvast taasedastamisest võimalus võtta tele- ja raadioprogramme oma tubades vastu maapealse levivõrgu kaudu, tuleb täiendavalt selgitada, kas see asjaolu mõjutab õiguslikku hinnangut, sest võib osutada vajalikuks seda tagantjärele analüüsida.
- 42 Samuti vajab selgitamist, kas kõnealuse hinnangu andmisel on oluline, kas õiguste omajad saavad tasu juba algseks edastamiseks loa andmise eest. See kehtib õiguste omajate suhtes, kes on saanud edastamislitsentsi eest tasu algsetelt edastajatelt (vt Loewenheim/Flechsig, Handbuch des Urheberrechts, 3. Aufl., § 47 punkt 31), mitte aga algse saate teinud ringhäälinguettevõtjate suhtes, kelle puhul võivad liikmesriigid direktiivi 2006/115/EÜ põhjenduse 16 kohaselt näha üldsusele ülekandmise ja edastamise osas ette autoriõigusega kaasnevate õiguste ulatuslikuma kaitse. Seega võiks „uue üldsuse“ hindamisel teha järelduse, et hooldekodu elanikud kuuluvad niisuguse üldsuse hulka, kellega autoriõiguse omajad on oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes arvestanud, pigem niisuguste õiguste omajate puhul, kes on juba saanud tasu algse ülekandmise eest, kui ringhäälinguorganisatsioonide puhul, kes ei ole esialgse

ülekandmise eest veel tasu saanud ja kelle puhul võib olukord, kus ärilisel eesmärgil teeb taasedastamist teine ettevõtja, puudutada „ uut üldsust“.

[...]

TÖÖDOKUMENT